

Motion till riksdagen 2020/21:2920

av **Magnus Ek m.fl. (C)**

Vatten och va

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en vattenavgift på offentligt vatten i syfte att delfinansiera nödvändiga investeringar och klimatanpassningsåtgärder i va-systemen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillåta extern finansiering av va-infrastrukturen i syfte att motverka bristen på investeringskapital och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för lokalt anpassade va-lösningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att va-organisationer bör ha tillgång till modern teknik, kunskap och kompetensutveckling samt goda möjligheter att rekrytera relevant personal till organisationen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kapacitetsuppbyggnaden i de allra minsta va-organisationerna kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en snabbare digitaliserings- och automatiseringstakt inom va-kollektiven och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur flera mindre kommuner kan gå samman kring en gemensam va-organisation samt samfinansiera gemensamma lösningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk vattenlagstiftning bör moderniseras och anpassas för att möta framtidens klimatutmaningar och nationella beredskapsbehov och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med läkemedels påverkan på hav, sjöar och vattendrag bör skärpas och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett producentansvar för läkemedelsrester i vatten bör införas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder så att avancerad vattenreningsteknik finns tillgänglig på fler vattenreningsverk och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska ställas skarpa ekodesignkrav för produkter som används vid vattenförbrukning i syfte att nå en mer effektiv vattenkonsumtion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att individuell vattenmätning bör införas i all nybyggnation och vid större renoveringar av flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utnyttja ny teknik för att kartlägga underjordiska vattenresurser och att främja initiativ för grundvattenåterskapning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt etappmål för återföring av fosfor bör införas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över dagens vattenlagstiftning så att den anpassas till att även samla upp vatten och inte enbart leda bort det och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverken för åtgärder i enskilda avlopp bör ses över för att skapa större flexibilitet och ett större fokus på miljönyttan och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alternativa lösningar till tvångsanslutningar till det kommunala va-systemet bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka lokala satsningar på våtmarker och vattendammar i syfte att öka näringsretentionen i landskapet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka och utveckla det kommunala åtgärdsarbetet mot övergödning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja samverkansformer mellan kommuner som delar avrinningsområden med högt näringsläckage och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utföra fler punktinsatser för sanering av miljögifter och vrak i sjöar och hav och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inventeringar bör göras för att kartlägga var de mest prioriterade saneringsåtgärderna finns och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tillgången till nästintill obegränsat med rent vatten har länge varit en självklarhet i Sverige. När vi vrider på kranen i hemmet eller på arbetsplatsen är vi vana vid att få ut dricksvatten i världsklass. Vi lever också i ett land med långa kuststräckor där havet är

en plats för både rekreation och små- och storskaliga näringsverksamheter. Det senaste årtiondet har gett oss anledning att inse att vi inte kan ta allt detta för givet. De svenska va-systemen är föråldrade och behöver klimatanpassas för extremt väder i framtiden, grundvattennivåer har minskat, och spår av kemikalier, läkemedel och mikroplaster är mer vanligt förekommande i dricksvattnet än tidigare. Våra sjöar och hav hotas av övergödning och bottendöd, och gamla miljösynder hotar fiskbeståndet.

Men det är långt ifrån omöjligt att lösa dessa många utmaningar. Genom enkla åtgärder och långsiktiga investeringar kan vi minska den onödiga vattenförbrukningen, säkerställa dricksvatten i världsklass, begränsa övergödningen och väcka nytt liv i våra hav. I Centerpartiets vattenpolitik återfinns kloka förslag på lösningar, från EU-nivå ner till den mest lokala nivån.

Social hållbarhet och jämställdhet i hela den hydrologiska kedjan

Om vatten har setts som en naturlig självklarhet i Sverige under lång tid så är läget det rakt motsatta i många länder, inte minst de allra fattigaste i det globala syd. I stora delar av Afrika, Asien och Sydamerika har vatten länge varit en bristvara och problemet växer i takt med att klimatförändringarna blir mer påtagliga. Högre medeltemperaturer, utbredd avskogning, ökenspridning samt förgiftning av grundvattenreservoarerna är några av de främsta skälen till att miljontals människor runt om i världen har en kraftigt begränsad tillgång till rent vatten. Ett förändrat klimat bidrar i stor utsträckning till en ökande vattenbrist, men även produktionen av varor och livsmedel vi konsumerar här i Sverige och inom EU har en påverkan på tillgången till vatten. Ett flertal populära livsmedel som importeras i hög utsträckning förbrukar en stor mängd vatten och även produktionen av bland annat bomull är väldigt vattenkrävande.

Allt mer samhällsvetenskaplig forskning pekar på att klimatförändringarna och vattenbrist drabbar kvinnor och socialt utsatta grupper i de fattigaste länderna hårdast, och i detta sammanhang spelar ohållbara, globala flöden produkter och livsmedel också en kritisk roll. I stora delar av utvecklingsvärlden är det kvinnor som står för de flesta hushållssysslorna medan männen ofta lönearbetar – de sköter hushållens matproduktion och tillagning, tvättning och barnpassning, sysslor som i olika utsträckning kräver vatten. Det är ofta kvinnor som får vandra långa sträckor till fots för att köa vid en gemensam brunn som kanske försörjer en hel by med vatten. I den utsträckning som de arbetar för andra än det egna hushållet sker arbetet ofta inom den informella ekonomin där avsaknaden av drägliga arbetsvillkor och ett socialt skyddsnet är stor.

För Centerpartiet är det viktigt att dessa aspekter av vår förbrukning av varor och livsmedel också uppmärksammas, på samma sätt som medvetenheten kring till exempel en produkts koldioxidavtryck har höjts på senare år. Social hållbarhet och jämställdhet mellan män och kvinnor behöver genomsyra miljö- och vattenpolitiken, både på hemmaplan och internationellt. Vi vill se att näringslivet och offentlig sektor i Sverige och inom EU tar ett större ansvar för att säkerställa socialt hållbara materialflöden. Inom ramen för Sveriges utvecklingspolitik finns det också utrymme att i högre utsträckning fokusera på kvinnors rättigheter och möjligheter, inte minst i sammanhanget av rent vatten. Vi har också ett ansvar som enskilda konsumenter att informera oss själva om våra produkters hållbarhet ur ett socialt perspektiv och medvetandehöjande initiativ bör främjas.

Robusta och moderna va-system

Stora delar av de svenska va-näten anlades på 1950- och 60-talet och har under många årtionden tjänat oss väl med låg miljöpåverkan och stor kundnöjdhet. Dock har vi börjat nå en punkt där va-näten inte klarar av att möta nya behov och utmaningar. Snabb urbanisering, klimatförändringarna och nya kemiska ämnen i kretsloppet har synliggjort bristerna. Idag har vi en omfattande investeringssskuld till va-systemen eftersom finansiering genom den kommunala vattentaxan till stor del utformats för att sköta löpande drift och att nödvändiga investeringar av det större slaget skjutits till framtida generationer. Idag är kraven på avloppsrening avsevärt högre och striktare och det finns fler regelverk att förhålla sig till än tidigare. Det är hög tid att ta ett bredare och mer samlat grepp kring denna grundläggande infrastruktur.

Svenskt Vatten anger att vi i dagsläget investerar cirka 16 miljarder kronor årligen i va-systemen, men menar att den summan kommer behöva ökas till 23 miljarder per år under en tjugofemårsperiod för att täcka alla framtida investeringsbehov. Det motsvarar en nivå som ligger nästa 40 procent över dagens nivå under perioden 2020–2040. Svenskt Vatten framhåller att investeringarna bör göras i en jämn takt under denna period för att vara i linje med nuvarande kapacitetsnivå i va-kollektiven, samt ge dessa tillräcklig tid att bygga upp sin organisatoriska förmåga, som idag brister på många håll i landet. Investeringsbehoven utgör till mer än hälften reinvesteringar i ålderstigna och slitna va-system som eftersatts under lång tid. Utbyggnaden av va i form av nya ledningar och rör till bland annat nya bostadsområden och stadsdelar utgör nästan en tredjedel av investeringsbehoven. Därutöver står klimatanpassningsåtgärder och åtgärder för att utrusta reningsverken med den senaste tekniken för en mindre men nog så viktig del av de nödvändiga framtida investeringarna.

En ökning om sju miljarder kronor per år är förstås en betydande summa men ju längre vi väntar, ju dyrare kommer dessa oundvikliga investeringar att bli för framtida generationer. Detta påverkar Sveriges alla kommuner som formellt sett är ansvariga för drift och underhåll av de lokala va-systemen och organisationerna. Särskilt påverkade blir kommuner i glesbygdsområden som har låg befolkningstäthet och stora avstånd då det blir färre betalande per meter ledning och högre kostnader per anslutet hushåll till reningsverken. Många skärgårdskommuner står också inför svåra utmaningar och höga kostnader.

I dagsläget får kommuner inte ta ut en högre vattentaxa än vad som behövs för att täcka löpande underhåll och får heller inte fondera medel för framtida investeringar, vilket innebär att många kommuner har kraftigt begränsade resurser för att restaurera och uppgradera sitt va-system. Det vill Centerpartiet ändra på. Samtidigt menar vi att det behövs ytterligare resurser för framtida investeringar och klimatanpassningsåtgärder. Därför vill vi införa en vattenavgift på offentligt vatten som kan delfinansiera de behov som föreligger. Det finns olika varianter på hur dessa medel kan gå till investeringar och det är något vi vill se utrett. Potentiella lösningar är en vafond eller en regionaliserad vattens katt. En avgift på vatten – exempelvis på varje liter dricksvatten – skulle också skapa ett incitament för den enskilde att använda vatten mer effektivt samt verka kunskaphöjande om att rent dricksvatten inte längre är en obegränsad tillgång i Sverige. Priset som styrmedel skulle också kunna leda till ett ökat incitament att välja vattensnåla produkter vid renoveringar och ombyggnationer. I Nederländerna finns ett liknande avgiftssystem på plats och där avsätts årligen stora summor för att klimatsäkra framtidens vattenförsörjning.

Det finns också anledning att se över möjligheten att tillåta extern finansiering av va-infrastrukturen för att råda bot på bristen på investeringskapital. Kommuner som har vänt sig till externa eller privata investerare har fått avslag i förvaltningsrätten, vilket indikerar en brist i vattenlagstiftningen. Såväl pensionskapitalet som privata investerare som söker långsiktiga investeringar med lång och trygg avkastning skulle utgöra lämpliga samarbetspartners, men det kräver lagändringar och en förändrad syn på offentlig-privat samverkan i Sverige.

Många va-organisationer runt om i landet är dessutom alldeles för små för att kunna locka och utveckla va-personal med modern kunskap och spetskompetens i framtidens vattenförsörjning. I små kommuner och i glesbygden har nyrekryteringen varit särskilt svår på senare år, vilket lett till att många kommuner inte kunnat ta fram långsiktiga åtgärds- och förnyelseplaner samt att de precis klarar det löpande underhållet. Många som är anställda för att arbeta med va behöver också syssla med andra kommunala frågor som till exempel gas och gatuunderhåll, vilket gör att långsiktiga investeringar och planering blir lidande på samtliga områden. Därför vill Centerpartiet se över kapacitetsuppbyggnaden i de allra minsta va-organisationerna och utreda hur dessa kan stärkas genom utökade personalresurser, kompetensutveckling och planeringsstöd från centralt håll. Vi ser gärna att yrkesutbildningar utvecklas, särskilt på landsbygden, och att va-organisationerna är en tänkbar och attraktiv arbetsplats. Särskilda satsningar på spetskompetensutbildningar inom va är eftersträvansvärt. Det kan också vara särskilt angeläget att se över hur flera små och glesbefolkade kommuner kan gå samman kring en gemensam va-organisation eller samfinansiering och byråkratiska hinder som försvårar detta bör ses över och undanröjas. Denna typ av organisatoriska åtgärder ska betraktas som ett nödvändigt komplement till de finansiella investeringar som också måste genomföras.

Va-kollektiven är i dagsläget väldigt analoga och det föreligger stora behov av en ökad digitaliserings- och automatiseringstakt. En utveckling och utbyggnad av digitala lösningar och verktyg skulle råda bot på delar av personalförsörjningsfrågan då fler uppgifter kan skötas på avstånd, inte minst i kommuner i norra Sverige som är stora till ytan men har en mycket låg befolkning. Samtidigt kräver en snabbare digitaliseringstakt att befintlig personal kan kompetensutvecklas samt att vi kan locka driftstekniker och ingenjörer som besitter rätt typ av kunskap, varför ett helhetsgrepp behöver tas vad gäller kapacitetsutveckling inom va-organisationerna. En övergång till mer digitaliserade Va-system har också stor potential att främja vattenbesparande åtgärder i vilka utbudet av vatten matchas med behoven, särskilt under vissa timmar på dygnet då vattenförbrukningen är extra hög. Detta har man lyckats med vad gäller det svenska elnätet och Centerpartiet vill se fler verkningsfulla insatser som stärker digitaliseringen och automatiseringen på va-området.

Ett aktivt uppströmsarbete

För att säkerställa fungerande och hållbara va-system måste vi ta ett helhetsgrepp om hela den hydrologiska kedjan och identifiera de åtgärder som behöver göras uppströms. För Centerpartiet är det särskilt viktigt att vårt vatten, i såväl kranarna som i naturen, är fritt från gifter och skadliga ämnen. Ett allt större problem är de läkemedelsrester som cirkulerar i vattnet och va-systemen. För oss är det en bärande princip att den som står för en miljöpåverkan också ska betala dess kostnader. Det är därför orimligt att det idag går att sätta ett läkemedel på marknaden som inte kan renas i befintliga reningsverk. Att

kommunerna och va-organisationerna ska bära ansvaret för att investera i sådan teknik innebär en ytterligare kostnad till en redan ansträngd infrastruktur. Istället bör ett producentansvar på läkemedel införas. På så sätt styrs läkemedelsförsäljningen mot mediciner där miljöpåverkan är lägre, i de fall utbytbarhet finns. Det är också rimligt att läkemedelsbolagen är med och finansierar investeringar i reningsteknik för att rena läkemedelsrester på samma sätt som förpackningsindustrin har ansvar att ta hand om sitt eget avfall. Genom ett samlat ansvar för industrin drivs också innovation och kostnadsreduktion effektivare än om varje enskild kommun ska investera och driva frågan.

Även på hushållsnivå kan relativt enkla åtgärder vidtas som bidrar till en mer effektiv vattenförbrukning. Centerpartiet vill att det sätts högre standarder på utformningen av produkter redan i tillverkningsfasen, genom skarpare ekodesignkrav. Genom nationella riktlinjer och i förlängningen EU:s ekodesigndirektiv vill vi se krav på att bland annat toaletter, duschar och blandare ska vara vattensnåla. Toaletter som är snålspolande eller använder gråvatten (det vill säga från bad, disk och tvätt) är redan vanligt förekommande och studier gör gällande att vattenförbrukningen i ett hushåll kan minska med upp till 50 procent med rätt typ av åtgärder. En bonus i sammanhanget är att en stor del av besparingen sker på varmvatten, vars uppvärmning påverkar effekt-situationen i elsystemet negativt. Det finns alltså dubbla anledningar till att fasa ut de sämsta produkterna. Vi ser därför ett behov av att uppdatera rådande byggnormer så att detta blir standard, och menar också att det är rimligt att konsumenter betalar för sin förbrukning av vatten i högre utsträckning än idag. Ett sätt att synliggöra vattenförbrukningen är att i större grad mäta varje hushålls förbrukning likt hur elförbrukning mäts idag. På många platser sker detta redan och Centerpartiet välkomnar det. Samtidigt kan det vara tekniskt komplicerat eller orimligt dyrt att installera individuell mätning i redan befintliga byggnader. Därför vill vi att individuell mätning ska vara ett krav vid större renoveringar samt vid nybyggnation för de som utnyttjar allmänna vattentjänster.

Att rusta upp va-systemen till en modern och robust standard och vidta vatten-sparande åtgärder i hushållen kommer öka i betydelse i takt med att klimatförändringarna förvärras och ger kraftigare effekter i form av torka, översvämningar och oförutsägbart väder. I tider av kris behövs en god och hög beredskap, inte minst i jordbruket som är beroende av en säker tillgång till rent vatten. Grundvattennivåer, som på senare år har varit mycket låga sommartid, måste långsiktigt höjas. Vi vill därför se att staten tar ytterligare initiativ till att kartlägga omfattningen och tillgängligheten på underjordiska vattenresursernas med hjälp av modern karteringsteknik, och stimulerar initiativ och innovationer för grundvattenåterskapning. Även i landskapet finns stora möjligheter att använda vattnet effektivare. Vi ser ett behov av översyn av dagens vattenlagstiftning så att den inte bara anpassas till att leda bort vatten utan även samla upp vatten. Det kan till exempel handla om att anlägga bevattningsdammar och kombidammar. Sådana dammar kan dessutom vara värdefulla platser för att öka den biologiska mångfalden. För Centerpartiet är det viktigt att den svenska vattenlagstiftningen ses över med ett holistiskt synsätt där såväl miljö- och klimatnytta som nationell krisberedskap inkluderas.

Levande hav utan övergödning och miljögifter

Våra hav lider idag av tidigare generationers okunskap och oförsiktighet med utsläpp av giftiga ämnen och dumpning av avfall, både till land och havs. Övergödning, skadliga kemiska ämnen och spridning av mikroplaster är särskilt framträdande i Östersjön, vilket kraftigt påverkar såväl fiskbeståndet i kvalitet och kvantitet som själva havets välmående i form av algblomning och döda bottnar. Även svenska västkusten står inför omfattande problem i form av tusentals kubikmeter skräp som årligen flyter i land på våra stränder.

Även om tillförseln av övergödande ämnen såsom fosfor och kväve har minskat över tid så cirkulerar det fortfarande stora mängder näring i havet som leder till bland annat sommarhalvårets algblomning. De åtgärder vi vidtar redan idag kommer ge resultat först om flera decennier men vi har inte råd att vänta längre. För att säkerställa rena och levande hav för framtida generationer måste det till krafttag för att stoppa tillförseln av övergödande och giftiga ämnen vid punktkällorna, men också insatser för att få bort de föroreningar som redan finns i vattnet.

För att komma tillrätta med en del av övergödningens problematik vill Centerpartiet införa ett nationellt etappmål om återföring av fosfor. I dagsläget är det en stor del av fosfor i avloppen i våra tätorter som potentiellt skulle kunna återföras till åkermarken men som inte blir av. Det är inte hållbart eller cirkulärt. För att kunna återföra fosfor till åkermarken på ett hållbart sätt måste det först renas på oönskade ämnen, inte minst vissa tungmetaller som är skadliga för både människor och naturen. Flera svenska företag har idag kommit långt i teknikutvecklingen vilket möjliggör att fosfor kan återvinnas direkt från reningsverken på ett miljöeffektivt sätt utan spår av giftiga ämnen. På sikt kan denna miljöteknik bli en viktig exportvara för Sverige. Det är idag många aktörer som väntar på ett besked om vilka målsättningar och prioriteringar som ska gälla. För att komma vidare menar vi att det är nödvändigt med ett etappmål för återföring av fosfor, med det yttersta syftet att sluta kretsloppen och minska övergödningen i våra hav och vattendrag.

En ofta påtalad källa till övergödning är enskilda och gamla avlopp, inte minst i kust- och sjönära områden. Det är viktigt att näringsläckaget från dessa minskar men i dagsläget menar Centerpartiet att styrmedlen inte är optimalt utformade för syftet, då de leder till orimligt dyra och höga krav på enskilda fastighetsägare. Istället för tvångsanslutningar till det kommunala va-systemet som har varit det dominerande tillvägagångssättet så förespråkar Centerpartiet mer kostnadseffektiva och flexibla åtgärder där miljönyttan är det vägledande kriteriet. En tänkbar lösning är att uppmantra till samfälligheter där flera fastighetsägare går ihop om en lokalt utformad kollektiv lösning. Vattenlagstiftningen måste förändras i denna riktning så att hänsyn tas till lokala omständigheter och förutsättningar som gynnar både närmiljön och den enskilde fastighetsägaren. Vi ser också ett allvarligt problem i att väldigt höga och plötsliga miljöstraffavgifter åläggs enskilda medborgare, som också möts av en stelbent och orimligt strikt myndighetsaktivism. Mer flexibla insatser måste till där fokus ligger på att åtgärda de allra äldsta och sämst fungerande avloppen.

För att stärka åtgärdsarbetet på lokal nivå vill Centerpartiet se utökade satsningar på våtmarker och vattendammar för att öka retentionen av näring i landskapet. Det är positivt att andelen våtmarker har stabiliserats i Sverige i den mån att de inte längre försvinner helt, men deras ekosystemtjänster når ändå inte upp till sin tänkta potential och gör för lite för att förebygga övergödningen i sjöar och hav. För att dra mesta

möjliga nytta av våtmarker och dammar krävs det att vi aktivt vårdar och restaurerar de redan befintliga, men också att vi förstärker arbetet med att anlägga nya områden. Välmående våtmarker ökar inte bara näringsretentionen, utan bidrar starkt till den lokala artrikedomen i form av insekter och fåglar. Därför ser Centerpartiet positivt på att använda bidraget till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) som ett styrmedel för att komma åt detta problem. LOVA-bidraget infördes av den tidigare alliansregeringen och har varit en effektiv och långsiktig stödform. I framtiden vill vi att LOVA-bidraget fortsätter utvecklas, men att det görs utökade satsningar på att koppla utbetalningar till tydliga resultat, genom mer uppföljning och utvärdering.

Det är också viktigt att det kommunala åtgärdsarbetet förstärks då de bästa lösningarna och möjligheterna ofta återfinns på den mest lokala nivån, där både myndigheter och medborgare har god kännedom om de lokala förutsättningarna. Vi vill se att kommuner med högt näringsläckage i sina avrinningsområden tar fram lokala åtgärdsplaner där ett tydligt fokus ligger på att förbättra vattenkvaliteten och förebygga övergödning. Av särskild vikt är det att hitta samverkansformer mellan verksamheter inom kommunen samt mellan kommuner som delar avrinningsområden, och ser gärna att myndigheter på central nivå bidrar med vägledning i åtgärdsarbetet och möjliggör ett kunskapsutbyte mellan kommuner som står inför liknande utmaningar.

I våra hav och kustnära områden finns det dessvärre en stor mängd gamla kemikalier och miljögifter i form av gamla tunnor, vrak och botten sediment i anslutning till gamla industrier och fabriker. Centerpartiet vill se fler punktinsatser för sanering av avgränsade områden där insatsen gör nytta direkt och där resultatet är styrande. I många fall så är miljögifterna flera årtionden gamla varför ansvarsfrågan och ägandeskapet måste tydliggöras juridiskt, vilket i förlängningen avgör hur insatserna ska finansieras. Vi ser gärna att lämplig myndighet på central nivå fortsätter kartlägga var de värsta föroreningarna finns och upprätthåller en prioriteringslista över var insatser ska ske.

Samtidigt står vi inför problemet att nya kemikalier läcker ut i havet, sjöar och andra vattendrag, till stor del för att många reningsverk saknar den senaste tekniken som behövs för att kunna hantera en allt större mängd kemikalier och gifter. Därför är det av yttersta vikt att våra reningsverk utrustas med den senaste reningstekniken och att mer resurser läggs på att identifiera och kartlägga det som benämns cocktaileffekter, när ett flertal olika kemikalier blandas och samverkar till miljöbelastande utfall.

Våra hav lider också av omfattande nedskräpning. Plastskräp utgör globalt cirka 60 till 90 procent av den totala mängden nedskräpande föremål i haven. Plast bryts ner till mikroplast vilket fåglar, fiskar och marina däggdjur riskerar att äta eller trassla in sig i så att de svälter ihjäl eller kvävs. Centerpartiet anser att vi behöver förbättra avfallshandlingen längs våra kuster. Vi behöver stoppa skräpet redan vid källan, innan det hamnar i vattnet eller längs med kuststräckan.

Magnus Ek (C)

Ulrika Heie (C)

Ola Johansson (C)

Stina Larsson (C)

Peter Helander (C)

Mikael Larsson (C)

Rickard Nordin (C)

Anders Åkesson (C)